

מסורת הש"ס

(א) [נעלי כח; וש"ס],
 (ב) [שבושת לך; חל: חב],
 (ג) [נעלי כח; וש"ס]; (ד) [נעלי
 לך]; (ה) [כספך מו].

הגהות הב"ח

(א) גב' תבענא ליה לדינא;
 (ב) שם שם מן אמר רב;
 (ג) ר' יוחנן; (ד) ר' אבהו;
 (ה) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (ו) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (ז) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (ח) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (ט) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (י) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (יא) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (יב) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (יג) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (יד) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (טו) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (טז) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (יז) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (יח) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (יט) ר' אבהו לא ר' אבהו;
 (כ) ר' אבהו לא ר' אבהו;

הגהות חו"י

(א) רשב"ש דיה אמרו ליה
 כי והלא אייתי שנה אחרת
 ש"ל:

מוסף רש"י

כל מילתא דמתאמר
 באפי תלתא. כשהעולם
 אמרו בפני שלשה המנהל
 אמה איט לטון רב, זה
 גילה מלה דעמו שאל מנהל
 אמו איט מושק, דמיע
 ידע דסופה להגלות, דמיע
 תנחל אית ליה זה מנהל
 לתכרו חה לתכרו עד שיעדע
 (שבי"ח טו).

מוסף תוספות

א. דקתני היה בגליל
 והחוקק ביהודה אינה חזקה
 אה יהודה ויהודה היא
 חזקה אלפא מחאה שלא
 בפניו היא מחאה. רשב"א.
 ב. שאם היה נשמעת
 המעשרה חזקה לבא
 ולמחות, רשב"א יורה.
 ג. לא משום דס"ל בירב
 שהמחאה נשמעת למרותה
 כמס' החזקה [אלא]. שיטתם
 כמס' מוס' הא"ש.

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא ל"א.

עין משפט נר מצוה

פ א ב ג ד מ"י פ"א
 מהל' טוען וטוען ה' ו'
 ופ"י הלכה ד טען עין נה
 טוע"ע ח"מ פ"י קמו טעין
 ו' ופי' עין טעין יא:
 פ א ה ה מ"י פ"א מהל'
 טוען וטוען ה' מ
 טוע"ע טען פ"א א:
 ז א מ"י פ"א מהל' דעת
 הלכה ה סגנון לאוין ט:

רבינו גרשום

הכי לא מיחה ואין מחויקין
 בנכסיו. לא הוויא מחאה
 דמילי בעלמי' קאמר אבל
 כי אמר להו למחר אבתביה
 בדינא הוויא מחאה דקאמר
 להו דאין דעתו למחול. אי
 אמר להו לא תימרו ליה
 דמחתי אמר רב זבד יהא
 קאמר להו לא תימרו ליה ולא
 הוויא מחאה ומחויקין. אמר
 רב פפא דהוי מחאה
 דהכי אמר ליה המעטרע
 לעדים לדרייה ליה תימרו
 ליה הא לאחרני אימרו:
 אמר ליה העדים למעטרע
 לא אמרין ליה לפלוגי
 דמחתי. אמר רב זבד יהא
 קאמר לא אמרין ליה ולא
 הוויא מחאה. אמר לעדים ג
 תיפוק לכו שותא כלומר לא
 תציצאו דרב מפיקש לשום
 אדם שפחתי. אמר רב זבד
 הא קא מחויר דלא תפיקו
 שותא ולא הוויא מחאה.
 הא דקא מחויר המעטרע
 הכי לעדים משום דחשב
 ברעתייה מחאה ואחרו להו
 דלא ליה לימרו היום ולמחר
 ליה ליה מחאה ואגבה
 הפירות ותיקין חזקתק. ואי
 אמר לא מפיקין שותא.
 הא אמרין וכי ולא הוויא
 מחאה. אמר רב הונא אפי'
 הכי הוויא מחאה משום
 דכל מלתא דלא רמיא עליה
 דאינש שאינו מוחזק שלא
 יאמר אומרה ולא אדעתיה.
 אמר ר' יהודה לא אמר
 (א) משום שמוקם של ר'
 יהודה הוא דחוק מאספמאי
 מהלך שנה לחי משער
 בהאי גונא. מכלל דלא ס"ל
 כרב נתמן והא אמר רבא
 לעיל הלכתא מחאה שלא
 בפניו הוויא מחאה. ומשני
 בהו דשמעיה מרב נתמן
 הא דקא מתרין מחתי הכי
 סברה כותיה דרב נתמן
 דשלא בפניו הוויא מחאה
 אבל מעיקרא ס"ל דלא
 הוויא מחאה ומש"ה הוה
 מוחיב ליה הכי: בכמה.
 בני אדם. כל מלתא של
 נגאי דמתאמריא באפי תלתא
 ואולי הני תלתא ומשעתי
 לה לאחרני לית בה משום
 ליטנא בישא והא נמי דבר
 נגאי הוה דקאמר להו לפלוגי
 נולגא הוא (ג) מתאמריא
 באפי תרי והני תרי אמרי לה
 לאחרני אית בייה משום
 ליטנא בישא:

רב פפא אמר לדרייה לא תימרו לאחריני תימרו. נראה לר"י
 דרב פפא אית ליה שפיר דשמואל דלמר לעיל מיחה בפני בני
 אדם שאין יכולין לומר לו לא היא מחאה דהתם מיירי בחולה חוקן
 שלעולם לא ילק למקום שמחוק שם אבל הכא ילכו למקום המחוקק
 ויגידו לבני העיר ויאמרו לו והוא

מחאה: ל' ר"י אדוכתייה ולימחי.
 תימה אדפרין מר' יהודה לסייעיה
 מרבנן דמוכח לעיל דסברה מוחאה
 שלא בפניו הוויא מחאה * ואור"י דרנא
 היה טועה וס"ד דכלל מקום
 שהחוקק נשמעת גם המחאה נשמעת
 וכמו שהחוקק (ו) מיהודה לאספמאי
 ה"ג מחאה וספילו הכי א"ר יהודה
 שיצא בפניו וימחה ורבנן סברי אפי'
 מיהודה לגליל אין החוקק נשמעת *
 לכך לא הו חוקק אלא מיהודה ליהודה
 נשמעת והו חוקק עד שיצא בפניו
 וימחה ולכ"ע שלא בפניו לא הו
 מחאה וכי נתמן דליטרין לשנויי
 ענה טובה קמ"ל ולא שני ליה דלא
 מני למיבא דמוכחיה לפי שהמחאה
 אינה נשמעת אלא בזאתה מדינה *
 משום דלכתי מתיש ליה אחאי מרין
 רבי יהודה ללא לפניו ילק עד המדינה
 שהמחוקק שם וימחה דמדלל קמני
 ויצא לשנה אחרת וימחה ויודיעוהו
 באספמאי ויחויק שנה וילכו ויודיעוהו שנה
 יובא לשנה אחרת ואי ס"ד מחאה שלא בפניו
 הוויא מחאה למה לי למיתי ליתיב התם
 אדוכתייה ולימחי התם * עצה טובה קמ"ל
 דנתי ונשקול ארעא ופירי מדקא מותיב ליה
 רבא לרב נתמן מכלל דלא סבירא ליה דמחאה
 ויהאמר רבא מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 נתמן סברה אשכחיהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר'
 יוחנן אמר ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר'
 יוחנן מחאה בפני שלישה לימא ברב רב רב
 הונא קא מיפלגי * דאמר רבא בר רב הונא וכל מילתא
 דמתאמרא באפי תלתא לית

מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 ויהאמר רבא מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 נתמן סברה אשכחיהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר'
 יוחנן אמר ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר'
 יוחנן מחאה בפני שלישה לימא ברב רב רב
 הונא קא מיפלגי * דאמר רבא בר רב הונא וכל מילתא
 דמתאמרא באפי תלתא לית

מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 ויהאמר רבא מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 נתמן סברה אשכחיהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר'
 יוחנן אמר ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר'
 יוחנן מחאה בפני שלישה לימא ברב רב רב
 הונא קא מיפלגי * דאמר רבא בר רב הונא וכל מילתא
 דמתאמרא באפי תלתא לית

מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 ויהאמר רבא מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 נתמן סברה אשכחיהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר'
 יוחנן אמר ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר'
 יוחנן מחאה בפני שלישה לימא ברב רב רב
 הונא קא מיפלגי * דאמר רבא בר רב הונא וכל מילתא
 דמתאמרא באפי תלתא לית

ואי לא אמר למחר תבענא ליה דנינא ומפיסקא מיניה חלל פלוגי גולן
 דקאכיל לארעאי בגולנותא בלנד הכי הוא כמותן פגס בחצירו ולא
 כמוסר עדות ואינה מחאה כן פ"ח. ל"א שמעתי משמועת רבי יעקב
 זכ יקר ועיקר פליגי גולנא הוא ואפי' הוכיר על קרקע זה שמחוקק

לאו מחאה היא שהרי לא מיחה מחמת
 עצמו והרי הוא כמי שאמר פלוגי
 מחויק בקרקעות של אחרים ולפוגמו
 מתכוין ולא לערער שהרי אינו מזכיר
 שהוא שלו אבל אם פירש דקאכיל
 לארעאי בגולנותא הרי מיחה מחמת
 עצמו והודיע שהקרקע שלו מחויק
 צעולה והוויא מחאה ואע"ג דלא קיים
 למחר תבענא ליה דנינא ופירוש הוא
 למאי דקאמר דקאכיל לארעאי
 בגולנותא: אמר. לעדים לא תימרו
 ליה מחאה זו: אמר רב זבד הא
 קאמר כו'. ולא הוויא מחאה דהא
 רב זבד: יהא קאמר לא תיפוק לכו שותא
 אמרו ליה לא מפיקין שותא רב פפא הא
 קאמרי ליה לא מפיקין שותא רב הונא בריה
 דרב יהושע אמר * כל מילתא דלא רמיא
 עליה דאינש אמר לה ולא אדעתיה: אמר
 רבא אמר רב נתמן מחאה שלא בפניו הוויא
 מחאה איתיביה רבא לרב נתמן אמר ר'
 יהודה לא אמרו שלש שנים אלא כדי שיהא
 באספמאי ויחויק שנה וילכו ויודיעוהו שנה
 יובא לשנה אחרת ואי ס"ד מחאה שלא בפניו
 הוויא מחאה למה לי למיתי ליתיב התם
 אדוכתייה ולימחי התם * עצה טובה קמ"ל
 דנתי ונשקול ארעא ופירי מדקא מותיב ליה
 רבא לרב נתמן מכלל דלא סבירא ליה דמחאה
 ויהאמר רבא מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 נתמן סברה אשכחיהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר'
 יוחנן אמר ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר'
 יוחנן מחאה בפני שלישה לימא ברב רב רב
 הונא קא מיפלגי * דאמר רבא בר רב הונא וכל מילתא
 דמתאמרא באפי תלתא לית

מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 ויהאמר רבא מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 נתמן סברה אשכחיהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר'
 יוחנן אמר ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר'
 יוחנן מחאה בפני שלישה לימא ברב רב רב
 הונא קא מיפלגי * דאמר רבא בר רב הונא וכל מילתא
 דמתאמרא באפי תלתא לית

מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 ויהאמר רבא מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 נתמן סברה אשכחיהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר'
 יוחנן אמר ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר'
 יוחנן מחאה בפני שלישה לימא ברב רב רב
 הונא קא מיפלגי * דאמר רבא בר רב הונא וכל מילתא
 דמתאמרא באפי תלתא לית

מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 ויהאמר רבא מחאה היא בפניו הוויא מחאה
 נתמן סברה אשכחיהו ר' יוסי בר' חנינא לתלמידיו דר'
 יוחנן אמר ר' יוחנן מחאה בכמה ר' חייא בר אבא אמר ר'
 יוחנן מחאה בפני שלישה לימא ברב רב רב
 הונא קא מיפלגי * דאמר רבא בר רב הונא וכל מילתא
 דמתאמרא באפי תלתא לית

(א) ל"ל לא אמרו וכו' אלא כדי
 שיהא באספמאי וכו' משום
 שמקום רבי. (ג) נראה דל"ל
 ואי מתאמרא וכו'.